

Dato:

Omfanget av leveringspliktige posttjenester

UTTALELSE FRA NAMDAL REGIONRÅD

Departementets faktagrunnlag og kostnadsberegninger i Samferdselsdepartementets høringsforslag om omfanget av leveringspliktige posttjenester er greie å forstå, og vi har ingen grunn til å betvile framskrivningene i volum og behov for statlige kjøp.

Det presenteres **fire ulike alternativer for utlevering:**

- Fortsette dagens omfang av leveringspliktige tjenester (fem dager i uka)
- Redusere til annenhver dag i byene og opprettholde krav om fem dager i uka på steder uten egen avisdistribusjon
- Redusere kravet til leveringsplikt til annenhver dag
- Redusere kravet til omdelingsfrekvens til en gang i uka.

Det konstateres at det allerede i dag er ulønnsomt for Posten å omdele postsendinger fem dager i uka. Dersom selskapet ikke var pålagt en leveringsplikt, ville de ut fra kommersielle hensyn ønsket å distribuere annenhver dag fra 2018, og fra 2021 bare en dag i uka dersom de sto fritt.

Samferdselsdepartementet argumenterer for, og konkluderer med, at **postlovens § 7** annet ledd endres slik at kravene til utleveringsdager reduseres fra fem dager i uka til annenhver dag. Hovedmotivet i forslaget er at statens kostnader øker i åra framover ved å opprettholde dagens omfang/frekvens - eller alternativt: Statens kostnader reduseres ved å redusere utleveringsfrekvensen.

Departementet forsvaret forslaget om å redusere omdelingsfrekvensen med at dette vil ramme bare en marginal andel av befolkninga - 30.000-35.000 eldre og bevegelseshemmede i "sårbare grupper" i spredtbygde strøk - som trolig ikke har tilgang på alternativ til Posten til overkommelig pris og som heller ikke har digital kompetanse.

Om reduksjon i tilbudet til den øvrige befolkninga i spredtbygde strøk argumenteres det med at

- Omdeling av aviser utføres i liten grad (15 prosent av 1 million aviser daglig = 150.000 aviser) av Posten. Om lag halvparten av disse = 75.000 aviser vil ikke bli utlevert til abonnentene på utgivelsesdagen når utlevering skjer annenhver dag. Vi forstår at dette ikke oppfattes som et betydelig antall.
- Det er allerede vanskelig for departementet å forsvare at det brukes om lag 100 millioner kroner i året på omdeling av aviser på lørdag til en svært begrenset del av befolkninga.
- Stadig færre avisabonnenter leser avisa utelukkende på papir.
- Få innbyggere er avhengige av papiravisa for å få sitt umiddelbare informasjonsbehov dekket.
- Det er vanskelig å forsvare å bruke opp mot 1 mrd. kroner årlig til omdeling av papiraviser til en svært begrenset gruppe av befolkninga når kjøp av posttjenester er så synkende - og innsparte midler kunne gått til andre viktige tiltak i samfunnet.

- Leie av postboks og daglig håndtering i Post i butikk vil sikre mottak av lokalt og regionalt innleverte aviser på utgivelsesdagen.
- Kommersielle ekspresstilbud eksisterer over hele landet, med mulighet til å levere til alle deler av landet over natt, og mange steder samme dag - selv om enkelte typer levering vil være svært dyre. Men departementet mener at dersom forsendelsen haster nok, vil betalingsviljen være til stede hvis de er tilgjengelige.

I høringsnotatet gjengis **postlovens formål**: "*Å legge til rette for at brukere over hele landet skal få tilgang til gode og fremtidsrettede posttjenester, og et likeverdig tilbud av leveringspliktige tjenester til overkommelig pris, gjennom effektiv bruk av samfunnets ressurser*".

Det tas til orde for at det ikke vil være framtidsrettet å opprettholde et tjenestenivå som er tilpasset ei anna tid og at det er viktig å skille mellom leveringspliktige posttjenester som er grunnleggende - og spesielle tjenester som bør tilbys på kommersielle vilkår.

Det er innbyggere som bor i utkantene, med spredt bosetting og lange avstander, som berøres sterkest av forslagene til endringer i posttjenestene - disse betegnes som en "*begrenset del av befolkningen*" som ikke vil få samme daglige tilgang til aviser, brev eller andre postforsendelser som innbyggere i byer/sentrale strøk.

For lokalavisene i distriktene er de reelle distribusjonskostnadene per abonnent delvis større enn abonnentene betaler for avisa. Dette vil ikke være bærekraftig for avisene, og det er all grunn til å tro at avisene ikke vil opprettholde sin utstrakte egendistribusjon. Dagsavisa i Namdalen, Namdalsavisa, har nylig sluttet å utgi avis på lørdager (siste utgave 24. mars) som en direkte konsekvens av at postombæring ikke lenger utføres på lørdager.

Det har vært et bærende prinsipp for distriktpolitikken i Norge at alle innbyggere og nærings- og samfunnsliv skal ha likeverdige tilbud - til samme pris. Dette har vært gjeldende for blant annet post, telefon og elektrisitet. Det er det offentlige som må bære byrdene med likeverdighet - det er urimelig at mediebedrifter og andre aktører skal bære kostnadene med kostnadsutjevnerende tiltak. Konsekvensen kan blant annet bli at lokal- og regionavisene tilbys bare til "lønnsomme" kunder.

Gjennom hele etterkrigstida har politikken vært at hele landet skal være i bruk, og at avstands- og andre ulemper skal kompenseres gjennom ulike offentlige virkemidler. Vi vil advare sterkt mot å gå bort fra likeverdighets-hensynet (tilbud og pris) for postleveranser og andre oppgaver som dekker grunnleggende behov i samfunnet. Dette hensynet har bidratt til at vi fortsatt har levende bygder i hele Norge, med innbyggere som har kunnet ta del i de samme ordninger og tilbud som hele storsamfunnet har kunnet ta i bruk.

Næringslivet i distriktene har gjennom den digitale utviklinga fått nye muligheter til å kunne eksistere og utvikle seg der de er. Å redusere avstandsulemper er helt vesentlig for at de skal kunne konkurrere på mest mulig vilkår - nært råstoffer og naturressurser, men lengre unna markedene.

Å gi innbyggere og næringslivet i distriktene dårligere tilbud med blant annet postleveranser, er å gå i motsatt retning - det gir dårligere muligheter for å kunne bo eller drive næringsvirksomhet på samme vilkår som næringsliv i byer og sentrale strøk.

Det er de samme innbyggerne som i ulike sammenhenger utgjør "*en begrenset del av befolkningen*" som rammes av de fleste distriktsutfordringer eller strukturendringer som

- Transport- og kollektivtilbud
- Andre samferdselstiltak- og investeringer
- Digital infrastruktur
- Offentlige kulturtilbud
- Helse og utdanning
- Beredskap (politi, brann, ambulanse)

Vi mener det er uakseptabelt for våre distriktskommuner- og innbyggere at de skal ha dårligere tilgang på viktig infrastruktur enn landets øvrige befolkning. Staten bør derfor kompensere merkostnadene ved å gi distriktsbefolkninga likeverdige posttjenester - og sikre at alle kan motta aviser og annen post daglig - til samme pris som innbyggerne i byene og sentrale strøk.

For å opprettholde posttjenester som gir et likeverdig tilbud til hele befolkninga, anbefaler vi derfor:

1. Dagens omfang av leveringspliktige tjenester bør opprettholdes med levering fem dager i uka

2. (alternativt): Utlevering reduseres til annenhver dag i byene og opprettholdes fem dager i uka på steder uten egen avisdistribusjon.

Amund Hellesø, ordfører Vikna
Leder Namdal regionråd

Per Olav Tyldum, ordfører Overhalla
Leder samferdselskomiteen Namdal regionråd

Arnhild Holstad
Ordfører Namsos

Olav Jørgen Bjørkås
Ordfører Flatanger

John Einar Høvik
Ordfører Osen

Steinar Lyngstad
Ordfører Namdalseid

Rune Wik
Fung. ordfører Fosnes

Hege Nordheim-Viken
Ordfører Høylandet

Skjalg Åkerøy
Ordfører Grong

Stian Brekkvassmo
Ordfører Namsskogan

Bente Estil
Ordfører Lierne

Hans Oskar Devik
Ordfører Røyrvik

Steinar Aspli
Ordfører Nærøy

Per Helge Johansen
Ordfører Leka

Med vennlig hilsen

Ragnar Prestvik
Daglig leder

Tlf: 913 08 579
ragnar.prestvik@namdalregionrad.no
www.namdalregionrad.no

